

DECIZIE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doenva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând recursul declarat de către Burduja Alexandru,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Procurorului raionului
Șoldănești în interesele Tatiane Rusu împotriva lui Burduja Alexandru cu privire la
încasarea prejudiciului material și moral,
împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 19 iulie 2016 prin care a fost
restituită cererea de apel depusă de către Alexandru Burduja,

constată:

La 05 mai 2015, Procurorul raionului Șoldănești, Vladimir Erhan, a înaintat în
interesele Tatiane Rusu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Burduja
Alexandru cu privire la încasarea prejudiciului material și moral rezultat din
infracțiune.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că Judecătoria Șoldănești în
rezultatul examinării unei cauze penale de omor a unei persoane, a pronunțat o
sentință de condamnare a lui Burduja Alexandru la pedeapsa cu închisoare pe un
termen de 8 ani în penitenciar de tip închis și totodată, a admis în principiu acțiunea
civilă înaintată de către Rusu Tatiana (ea și reclamanta) urmînd ca asupra
cuanțumului despăgubirilor cauzate să se pronunțe instanța în ordinea procedurii
civile. Sentința a fost contestată cu apel, însă instanța de apel a menținut-o fără
modificări.

Reclamanta, Rusu Tatiana pretinde că prin infracțiunea de omor a lui Melnic
Petru, comisă de Burduja Alexandru i-a fost cauzat prejudiciu material și moral,
deoarece acesta a fost concubinul ei.

Menționează că prejudiciul moral s-ar fi manifestat prin starea de stres și
frustrare, suferințele acesteia, deoarece prin omorul concubinului a fost lipsită de
posibilitate de a se împlini afectiv și inclusiv a fost lipsită de întreținător, care o
asigura, dînsa fiind invalid de gr.II.

Mai mult ca atît, susține că drept rezultat al omorului concubinului său, a fost
privată de posibilitatea de a trece mai multe cure de tratament, care erau finanțate de
către cel decedat.

Cît privește prejudiciul material cauzat prin infracțiune, reclamanta a pretins suma de 18856,00 lei, ce constituie cheltuieli suportate pentru înmormîntarea concubinului său.

Solicită încasarea din contul lui Burduja Alexandru în beneficiul Tatianeii Rusu suma de 18 856 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 200 000 mii lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărîrea Judecătorei Florești din 29 aprilie 2016, acțiunea a fost admisă parțial și încasat de la Burduja Alexandru în beneficiul Tatianeii Rusu, prejudiciul material în mărime de 18 367 lei, prejudiciul moral cauzat în mărime de 8000 lei și în beneficiul statului, taxa de stat de a cărei achitare a fost scutit reclamanta la depunerea cererii de chemare în judecată, în sumă de 651,01.

La 17 iunie 2016, Burduja Alexandru, prin intermediul Oficiului Poștal, a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii contestate și emiterea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 19 iulie 2016, a fost restituit apelul declarat de Alexandru Burduja, ca fiind depus în afara termenului legal.

La 08 august 2016, Alexandru Burduja a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 19 iulie 2016, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii și hotărîrii primei instanțe cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, menționînd că a depus cererea de apel împotriva hotărîrii primei instanțe în termenul legal, deoarece hotărîrea Judecătorei Florești din 29 aprilie 2016 i-a fost înmînată la data de 06 iunie 2016, ce se confirmă prin certificatul eliberat la 03 august 2016 de Penitenciarului nr. 6 din Soroca.

Consideră că prin restituirea apelului i-a fost încălcat dreptul său la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO, art. 2 și 26 din Constituție, precum și dreptul la apărare garantat de art. 7 Cod civil, art. 12 CPC și art. 1 al Convenției.

Sușține că cauza a fost examinată în lisa lui, îngrădindu-i-se astfel, disponibilitatea în drepturile sale garantate de art. 27 CPC, și anume de a dispune de drepturile sale procedurale garantate de normele procesului civil, inclusiv de a dovedi circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor sale după cum statuează art. 118 CPC.

La fel, invocă asupra încălcării de către instanța de apel și a art. 13 din CEDO, în ceea ce privește pretențiile sale formulate în temeiul art. 6§1, prin neacordarea unui remediu efectiv a dreptului lezat de prima instanță.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

După cum denotă din materialele cauzei și în special din Avizul de recepție nr. CN 07 din 27 iulie 2016, copia încheierii instanței de apel din 19 iunie 2016 a fost recepționată de către Burduja Alexandru la data de 29 iulie 2016 (f.d. 128).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la data de 08 august 2016, prin intermediul Oficiului Poștal, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și

a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

La caz, se constată că prin încheierea din 19 iulie 2016, Curtea de Apel Bălți a dispus restituirea apelantului Alexandru Burduja cererea de apel cu toate documentele anexate, întemeindu-și concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, ca fiind depus în afara termenului de prescripție.

Instanța de recurs reține că concluzia instanței de apel cu privire la depunerea apelului, de către Alexandru Burduja, în afara termenului legal este justificată.

În susținerea opiniei enunțate se vor reține prevederile art. 362 alin. (1) CPC, conform cărora termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriai Florești, prin care a fost admisă parțial acțiunea Procurorului raionului Șoldănești în interesele Tatianei Rusu, a fost emis și pronunțat la 29 aprilie 2016.

Cu toate acestea, Burduja Alexandru, a depus cererea de apel împotriva acestei hotărâri numai la 17 iunie 2016, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de lege, fără a solicita repunerea în termen a acestuia, în ordinea stabilită la art. 116 CPC.

În acest context este de remarcat că prevederile art. 236 alin. (4) CPC, care indică că participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile, nu constituie un temei de extindere a termenului stabilit prin lege, după cum indică recurentul.

Or, în interpretarea corectă a prevederilor art. 362 alin. (1) CPC este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu de la data recepționării acestuia.

Prin urmare, legislația nu prevede alte excepții privitor la termenul de declarare a apelului.

În această ordine de idei, instanța de recurs respinge afirmațiile recurentului cu referire la faptul că termenul de depunere a apelului pentru el a început să curgă de la data recepționării dispozitivului hotărârii și anume de la 06 iunie 2016, deoarece se combat prin cele relatate.

Așa fiind se constată ca justă reținerea Curții de Apel Bălți precum că apelul urma a fi declarat de către Alexandru Burduja înainte de împlinire a termenului de 30 zile, calculat din ziua pronunțării dispozitivului hotărârii.

În acest context, instanța de recurs consideră necesar de menționat și faptul că apelantul Alexandru Burduja având la cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea lui, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță fapt, însă, ignorat de aceasta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

Concomitent, instanța de recurs consideră oportun de a reitera în speță și prevederile art. 116 alin. (1) și (3) CPC RM, care statuează că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

La caz, însă, după cum a reținut și instanța de apel, apelantul Alexandru Burduja, nu a solicitat repunerea apelului în termen și nici nu a prezentat probe concludente care să justifice omiterea termenului de declarare a acestuia.

Mai mult că astfel de probe nu au fost prezentate nici în instanța de recurs.

De altfel, nici referirea recurentului precum că a avut loc încălcarea dreptului la un proces echitabil de către instanțele judecătorești, prin neacordarea posibilității de a participa personal la examinarea cauzei și prin dispunerea restituirii apelului în absența lui nu constituie temei de admitere a recursului, dat fiind faptul că Burduja Alexandru este deținut în Penitenciarul nr. 6 din or. Soroca, astfel dreptul lui de a se deplasa în afara penitenciarului este limitat prin lege, prin urmare însăși faptul neescortării lui în ședință nu poate fi privit drept o încălcare a dreptului la un proces echitabil, or articolul 6 al Convenției nu garantează dreptul la prezență la ședință în procedură civilă a instanței de judecată, ci consacră dreptul general al egalității armelor în raport cu partea adversă, fapt care a fost respectat la caz.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs consideră că în situația dată, instanța de apel a reieșit din particularitățile procedurii în cauză și modul în care interesele părților au fost expuse și protejate în fața instanței, ținând cont în special de chestiunile care urmau să fie soluționate și de importanța acestora, cât și de faptul că recurentul, având la cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea lui, nu a fost limitat în posibilitatea de a expedia în adresa instanței referința la cererea de chemare în judecată cu răspunsul la pretențiile formulate de reclamant și probele necesare în combaterea revendicărilor invocate de ultimul, sau alte date importante pentru soluționarea pricinii, precum și dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege.

În același timp, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține și faptul că deși, recurentul Burduja Alexandru se află în detenție, unde ispășește pedeapsa penală, însă instanța de apel l-a informat despre locul, data și ora examinării pricinii, iar ultimul la rîndul său nu a fost, lipsit de dreptul de a delega un avocat sau să solicite acordarea asistenței juridice garantate de stat pentru a-i prezenta interesele în instanța de judecată, cu toate acestea, ultimul, însă nu s-a folosit de acest drept.

În circumstanțele relatate, instanța de recurs constată că, la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărîrii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Drept suport opiniei enunțate servește și hotărîrea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), în care Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor

circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Burduja Alexandru.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 19 iulie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Procurorului raionului Șoldănești în interesele Tatiane Rusu împotriva lui Burduja Alexandru cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doenva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță